

door Bruno Tersago
25 mei 2019

De Vlaming Bruno Tersago woont en werkt in Griekenland, kent het land en de taal. Hij is een kritisch waarnemer van wat er in zijn tweede thuisland gebeurt, maar steekt ook de handen uit de mouwen bij solidariteitscampagnes. Allerlei aspecten van het Balkanland komen ter sprake op zijn [blog](#); in 2015 verscheen zijn boek "[Groeten uit Griekenland](#)" bij EPO.

We vroegen aan Bruno hoe vandaag in Griekenland tegen de Europese verkiezingen en de EU in het algemeen aangekeken wordt. Hieronder vindt u zijn bevindingen. We danken hem van harte hiervoor .

Op 26 mei gaan de Grieken voor het eerst sinds het bewogen jaar 2015 weer naar de stembus. Op die dag worden zowel Europese Parlementsverkiezingen als Gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Voor de nationale Parlementsverkiezingen is het wellicht nog wachten tot in het najaar. De Grieken hebben het de voorbije jaren heel erg zwaar gehad onder een beleid dat grotendeels in Brussel werd uitgestippeld. Je zou dan verwachten dat ze deze verkiezingen gaan gebruiken om hun protest op dit beleid te laten horen.

Bij de vorige stembusgang voor het Europese Parlement en de gemeenteraden, was de partij SYRIZA de grote winnaar. De partij stuurde 6 europarlementsleden naar Brussel. Na het referendum van juli 2015 stond stemmenkanon Manolis Glezos ontgoocheld zijn zetel af. Glezos, meer dan 90 jaar oud, is een halve legende omdat hij als 19 jarige de swastika van de Akropolis haalde. Hij steunde Tsipras, maar wil nu diens naam niet meer in de mond nemen.

Konstantinos Chrysogonos is minder bekend. Ook hij keerde SYRIZA de rug toe en zetelt nu in het Europees Parlement als onafhankelijke, net als Sofia Sakorafa, die zich inmiddels bij Yianis Varoufakis aangesloten heeft.

Nu de partij al ruim vier jaar aan de macht is in Griekenland, is het interessant om te kijken of de verkiezingsuitslag in 2019 vergelijkbaar zal zijn.

De verkiezingscampagnes zijn al weken aan de gang en de meeste opiniepeilingen zien de oppositiepartij Nea Dimokratia als winnaar uit de bus komen. Die partij put daar vertrouwen uit, niet alleen voor de stembusslag eind mei, maar ook voor die van het najaar. Want in het verleden was de partij die de Europese Parlementsverkiezingen won nadien ook steeds de winnaar van de nationale parlementsverkiezingen. Europa speelt nauwelijks een rol van belang in deze verkiezingen: het komt gewoon niet ter sprake in de campagnes. Alles lijkt op een generale repetitie voor de parlementsverkiezingen later op het jaar.

Premier Tsipras maakt zich sterk dat zijn partij genoeg kans maakt om zowel de Europese Parlementsverkiezingen als de gemeenteraadsverkiezingen te winnen. Vier jaar geleden was SYRIZA nog een extreem-linkse partij, maar de voorbije jaren heeft Tsipras geprobeerd om zich te profileren als een sociaal democraat. En dat schijnt te lukken: bredere lagen van de bevolking zien in hem een leider die het corrupte PASOK kan doen vergeten. Hoewel Tsipras niet meer zo fris is, wordt hij door velen wel nog steeds gezien als zuiver, en niet corrupt, hoewel hij heel wat bedenkelijke figuren uit het oude PASOK in de rangen van zijn partij – en na een aantal regeringsherschikkingen zelfs in zijn regering – heeft opgenomen. Maar een groot deel van de oorspronkelijke aanhang van SYRIZA is niet meer zo gewonnen voor Tsipras. Voor hen is hij iemand die zich links noemt maar wel vier jaar lang een neoliberal beleid heeft gevoerd, exact zoals hem dat opgelegd is door Brussel en Berlijn.

Tsipras kan zich sterk maken dat hij zich houdt aan de overeenkomsten met de schuldeisers en dat er daardoor manoeuvreerruimte is om zelf eisen te stellen. Griekenland kan al een paar jaar op rij een primair overschot op de begroting optekenen dat hoger ligt dan door de schuldeisers vooropgesteld. Daarmee kon de Griekse premier het minimumloon enigszins optrekken, en kon hij meer ambtenaren aannemen.

En ruim een week voor de Europese parlementsverkiezingen toverde Tsipras nog een paar verrassingen uit zijn hoed. De BTW op de horeca gaat van 23% (opgelegd door de schuldeisers) terug naar 13% en die van een aantal levensmiddelen gaat van 13% naar 6%. Verder kunnen de miljoenen Grieken die in het krijt staan bij de fiscus, hun achterstallige belastingen in 120 maandelijkse schijven afbetalen. Bovendien krijgen ruim 2,5 miljoen gepensioneerden – die in 2010 in 1 keer twee maandlonen moesten inleveren – er nu weer een extra maand bij.

SYRIZA, dat de voorbije weken flink achterop lag in de opiniepeilingen, ziet die achterstand nu slinken, wellicht door het effect van de maatregelen. Europa, en met name het ESM (Europese Steunmechanisme) is niet blij en vreest dat Griekenland zijn langzaam weer opgebouwde fiscale geloofwaardigheid dreigt te verliezen.

Toch wordt verwacht dat de verkiezingsbeloften en maatregelen van de premier niet voldoende zullen zijn om een aantal mensen te overtuigen. Vooral in het noorden van Griekenland zijn heel wat mensen ontevreden over de overeenkomst die Tsipras heeft gesloten met zijn ambtsgenoot Zoran Zaev over de naam die het noordelijke buurland van Griekenland voortaan zal dragen: Noord-Macedonië. Zij vinden dat Griekenland daarmee een stuk van zijn geschiedenis heeft verkocht.

De oppositiepartij Nea Dimokratia speelt in op dat gevoel en profileert zich als een partij die respect heeft voor de Griekse geschiedenis. Onder voormalig partijvoorzitter en premier Samaras is de centrum-rechtse partij, die onder de paraplu van de Europese Volkspartij zit, heel sterk naar rechts opgeschoven. De huidige voorzitter, Kyriakos Mitsotakis, die gematigder is dan zijn voorganger, houdt de extreem-rechtse figuren binnen de partij in de hoop daarmee zo veel mogelijk stemmen binnen te halen op de rechterflank.

Mitsotakis probeert ook stemmen te winnen door te stellen dat het primaire overschot op de begroting er vooral gekomen is door een loodzware belastingsdruk en niet door economische groei. Hij belooft een lagere belastingsvoet en hij wil er voor zorgen dat het belastingsvrije plafond niet verder naar beneden gaat. Een deel van de Griekse bevolking is gewonnen is voor een stem voor Nea Dimokratia,

omdat ze teleurgesteld zijn in Tsipras en de huidige regering liever zo snel mogelijk kwijt zijn. Tsipras heeft namelijk niet gebracht wat hij in 2014 en 2015 heeft beloofd en het grootste deel van zijn kiezers hebben niet voor SYRIZA gestemd uit politieke overtuiging.

Mitsotakis heeft echter wel een groot nadeel: zijn naam. De Mitsotakis-familie is een van de oudste en grootste families in Griekenland. De vader van de huidige oppositieleider is nog premier geweest. Zijn zus is burgemeester van Athene geweest, en eveneens minister van Buitenlandse Zaken (overigens is haar zoon nu kandidaat-burgemeester voor Athene). Mitsotakis – hoewel door een deel van de buitenlandse pers nu al naar voren wordt geschoven als de nieuwe Griekse premier – is voor heel wat Grieken een lid van de oude politieke garde, de generatie die Griekenland aan de rand van het economische bankroet heeft gebracht. Een verkiezingsoverwinning is derhalve nog lang niet zeker voor Nea Dimokratia.

En hoe zit het met de andere partijen en met een aantal hoofdrolspelers uit 2015?

De partij extreem-rechts nationalistische partij Onafhankelijke Grieken was reeds in januari 2015 de gedooverfde coalitiepartner van SYRIZA. Ideologisch lagen de partijen ver uit elkaar, maar Tsipras koos voor de populistische partijleider Panos Kammenos omdat die eveneens tegen de leenovereenkomst met de schuldeisers was en het opgelegde programma weigerde te volgen. En samen met Tsipras, maakte Kammenos de voorbije jaren flink wat bochten om toch in de regering te blijven.

Dat verhaal eindigde echter in januari 2019, toen Alexis Tsipras met zijn ambtsgenoot Zoran Zaev tot een overeenkomst kwam om het noordelijke buurland officieel Noord-Macedonië te noemen. Dat de noorderburen het M-woord mochten gebruiken, was voor Kammenos een stap te ver.

Onafhankelijke Grieken voeren sinds begin dit jaar campagne tegen SYRIZA, maar de partij is leeggelopen en heeft zelfs geen parlementaire fractie meer. Verwacht wordt dat ze de kiesdrempel niet meer haalt.

Voormalig parlamentslid en strijdvaardig SYRIZA-lid Zoë Konstantopoulou liep in 2015 in de kijker door meteen de kwestie van de oorlogsschuld van Duitsland aan Griekenland weer op tafel te leggen. Eveneens stelde ze een onderzoekscommissie aan onder leiding van de Belg Eric Toussaint, die moest nagaan in hoeverre de huidige Griekse schuld wettelijk is. Toen Tsipras in de zomer van 2015 na het referendum een bocht van 180 graden maakte, stapte ze gedesillusioneerd uit SYRIZA. Sindsdien heeft een partij “Plevsi Eleftherias” (Koers naar de Vrijheid) en lust ze Tsipras rauw. Ook Konstantopoulou is niet te vinden voor de nieuwe naam Noord-Macedonië en vindt dat Griekenland de naam weggegeven heeft. Het is voor haar echter geen nadrukkelijk partijstandpunt en wellicht haalt zij met haar partij ook de kiesdrempel niet.

Niet alleen Konstantopoulou wil niet meer weten van SYRIZA, maar ook het Linkse Platform – de voormalige grootste fractie van de partij – heeft zich van Tsipras afgekeerd. Onder leiding van de weinig charismatische Panagiotis Lafazanis zijn ze verder gegaan als LAE, Volkse Eenheid, een niet al te subtiele verwijzing naar de Unidad Popular in Chili. De partij breekt geen potten en flirt met de kiesdrempel.

En dan is er nog de veelbesproken Yianis Varoufakis, het stemkanon van SYRIZA in 2015, hoewel hij nooit lid was van de partij. Nadat hij in de zomer van 2015 ontslag nam als minister van Financiën verdween hij van het politieke toneel, maar in de coulissen werkte hij verder aan het opstarten van een pan-Europese beweging DiEM25 (Democracy in Europe Movement 2015) met leden uit alle EU-lidstaten. De beweging is ondertussen een feit en ze kan rekenen op de opvallende steun van Pamela Anderson. Varoufakis is de enige die het over Europa heeft in deze campagne, maar hij komt zelf niet op in Griekenland. Speciaal voor deze verkiezingen is hij naar Berlijn verhuisd waar hij de lijsttrekker van zijn beweging is. Als je zes maanden in Duitsland gewoond heb, mag je daar namelijk voor de verkiezingen opkomen. Bovendien ligt de kiesdrempel in Duitsland een stuk lager dan in Griekenland, wat de kans op verkiezing reëel maakt. Maar Varoufakis zal later op het jaar wel opkomen voor de parlementsverkiezingen in Griekenland met de partij MERA25 (Metopo Evropaikis Realistikis Anupakois ofwel Front van Europese Realistische Ongehoorzaamheid).

Drie partijen zijn hier nog niet aan bod gekomen: de KKE (Communistische Partij van Griekenland), PASOK en Gouden Dageraad. De communisten kunnen rekenen op de stem van hun traditionele aanhang. Het is een partij die tegen Europa is en wil dat Griekenland uit de EU en de NAVO stapt. Hun kritiek op Tsipras, die volgens hen niet links genoemd kan worden, mag dan wel weerklank vinden in de Griekse maatschappij, maar stemmen zal de KKE er niet mee winnen.

PASOK is de voorbije jaren een paar keer van naam veranderd, omdat de partij in verband wordt gebracht met het wanbeleid dat het land tot aan de economische afgrond bracht. Van een superpartij in de jaren 80 en 90, is de partij nu van relatief weinig betekenis. De leidster, Fofi Gennimata, heeft een politiek discours dat vol stofnetten en spinnenwebben zit. Je wint er geen nieuwe kiezers mee. PASOK zal de kiesdrempel wel halen, en zal misschien later op het jaar een mogelijke coalitiepartner worden indien de parlementaire verkiezingen geen duidelijke winnaar opleveren.

Gouden Dageraad tenslotte, mag nog steeds opkomen tijdens de verkiezingen, hoewel er al ruim 5 jaar een rechtszaak tegen de partij loopt. De partij probeert het imago wat bij te stellen en wil Grieken laten geloven dat ze geen neonazi's zijn, maar dat lukt niet bijzonder goed. Gouden Dageraad houdt nog steeds razzia's tegen migranten en jaagt ook linkse actievoerders op. In de opiniepeilingen staat de partij bijna altijd op de derde plaats.

De Europese Parlementsverkiezingen zullen vooral een strijd tussen SYRIZA en Nea Dimokratia worden, maar de arena is Griekenland. De campagne houdt op aan de Griekse grens.

Toegevoegd op 28 juni: Bruno Tersago publiceerde ook een analyse van de verkiezingsresultaten op De Wereld Morgen, zie [Griekenland kleurt blauw, kleur van de conservatieve partij Nea Dimokratia](#)

Dit delen:

Facebook

Twitter

Europese Parlementsverkiezingen in Griekenland: Hoe liggen de kaarten? | 5